

Miljöprövningsdelegationen

BayWa r.e. Vaggeryd Vindkraft AB
Tim.Nellfors@baywa-re.com

Elektronisk delgivning

Ansökan om förlängning av tid inom vilken miljöfarlig verksamhet ska ha satts igång

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen avslår BayWa r.e. Vaggeryd Vindkraft AB:s (organisationsnummer 556753-3301) ansökan om att förlänga den tid, inom vilken gruppstation för vindkraft i tillstånd enligt miljöbalken (diarienummer 7337-2017) ska ha satts igång.

Redogörelse för ärendet

Gällande beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen har genom beslut den 23 mars 2022 meddelat tillstånd enligt miljöbalken till uppförande och drift av gruppstation för vindkraft på fastigheterna Uddebo 2:3, Ovdaskog 1:5, Byarums-Grytås 2:1 samt Pukarp 1:3 och 1:5 i Vaggeryds kommun (diarienummer 7337-2017).

Tillståndet gäller för uppförande och drift av fem vindkraftverk, och fick laga kraft den 20 mars 2023.

Bestämmelsen om igångsättningstid i tillståndet har följande lydelse.

Den med tillståndet avsedda verksamheten ska ha satts igång senast fem år efter det att beslutet fått laga kraft. I annat fall förfaller tillståndet avseende de verk som inte satts igång.

Verksamhetsutövaren ska meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten satts igång.

Ansökan om förlängd igångsättningstid

BayWa r.e. Vaggeryd Vindkraft AB (tidigare Vaggeryds Vindbrukspark AB) inkom den 17 december 2024 till Miljöprövningsdelegationen med en begäran om förlängning av tiden för igångsättning av verksamheten med hänvisning till 24 kap. 2 § miljöbalken. Bolaget begär att igångsättningstiden förlängs till den 20 mars 2031 eftersom vindkraftsparken inte kommer kunna få nätanslutning innan igångsättningstiden löper ut. Bolaget anför bland annat följande.

Bolaget skickade en begäran om anslutningsindikation till Vattenfall under första kvartalet 2023. För att möjliggöra anslutning bedömer Vattenfall att transformatorstationen OT66 Vaggeryd måste byggas om eller förstärkas med en ny 130/20 kV-transformator och ställverksfack, samt att en cirka tre kilometers linje måste byggas mellan transformatorstation och föreslagen anslutningspunkt. Den 22 januari 2024 framförde Vattenfall att de behöver vidta en nätutredning för att utreda möjligheterna för den begärda anslutningen.

Vattenfall ansökte om utökat stamnätsabonnemang hos Svenska Kraftnät under andra kvartalet 2024. Det finns ingen tidsindikation på när nätutredningen kan vara avslutad. Baserat på bolagets tidigare erfarenheter är det rimligt att anta att arbetet med nätutredning, förstudie samt projektering kan vara avslutad i mitten eller slutet av 2027. Efter detta följer själva byggnationen av nätanslutningen. Ett sådant arbete förväntas ta minst tre år.

Bolaget har arbetat aktivt med att realisera projektet. Bolaget har omedelbart när miljötillståndet vann laga kraft begärt anslutningsindikation från Vattenfall, varit aktiva i dialogen och skyndsamt hanterat Vattenfalls frågor. Den efterföljande ansökningsprocessen ligger helt utanför Vaggeryds Vindkrafts kontroll. Se Mark- och miljööverdomstolens domar i mål M 9024-15 och M 9995-19.

Sammantaget bör Miljöprövningsdelegationen meddela förlängd igångsättningstid till den 20 mars 2031, utan att varken skärpa något befintligt villkor eller meddela något nytt villkor för verksamheten.

Ärendets handläggning

Ansökan har kungjorts i Jönköpings-Posten och Värnamo Nyheter.

Miljöprövningsdelegationen har genomfört remissförfarande med Länsstyrelsen i Jönköpings län, Kommunstyrelsen i Vaggeryds kommun, Miljö- och byggnämnden i Vaggeryds kommun, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Trafikverket, Försvarsmakten och Luftfartsverket.

Bolaget har beretts möjlighet att lämna synpunkter på inkomna yttranden.

Yttranden

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen tillstyrker ansökan om förlängd igångsättningstid.

Utifrån vad som framgår av bolagets ansökan har bolaget i samband med att tillståndet vann laga kraft agerat för att klargöra förutsättningarna för nätanslutningen och därefter kontinuerligt arbetat för att denna ska kunna komma till stånd så snabbt som möjligt.

Länsstyrelsen konstaterar att frågan om nätanslutning till stor del ligger utanför bolagets egen kontroll. Länsstyrelsen bedömer därför att bolaget har giltiga skäl för att verksamheten inte kan sättas igång inom föreskriven igångsättningstid.

Kommunstyrelsen i Vaggeryds kommun

Kommunledningskontoret ser ingen anledning till att inte medge en förlängd tid för igångsättning.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB tillstyrker tillståndsansökan för Projektet Byarum Boarp med motiveringen att placeringen inte påverkar Rakel systemet.

Trafikverket

Trafikverket har framfört att de har yttrat sig tidigare vid ansökan om tillstånd för vindkraftsparken och har inget ytterligare att tillägga än vad som framfördes då, diarienummer TRV 2016/105769.

Försvarsmakten

Försvarsmakten motsätter sig förlängning av igångsättningstiden för vindkraftsetableringen i rubricerat ärende.

Försvarmakten har framfört att vindkraftparken ligger inom MSA-ytan för Hagshults flygplats. Etableringen innebär att samtliga vindkraftverk tränger igenom höjdbegränsningen på 760 meter över havet enligt utförd flyghinderanalys. En etablering kräver höjning av MSA-ytan till 823 meter över havet.

Flygbasen utgör riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Av 3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Hagshults flygbas är av vital betydelse som en del i Försvarmaktens kvarvarande system av flottilj och övningsflygplatser anpassade för militär verksamhet. Varje höjning av MSA runt en flygplats påverkar Försvarmakten negativt då det minskar möjligheten att kunna flyga in visuellt. Befintliga in- och utflygningssvägar till Hagshult är särskilt viktiga att freda på grund utav många befintliga restriktioner i form av nationalpark, fågelskyddsområden och naturreservat som begränsar alternativa flygvägar. Alla hinder i närheten av flygplatser innebär dessutom en potentiell fara för vår luftfart i generella termer även om de inte bidrar till en höjning av MSA. Antalet flygplatser har under de senare åren minskat och Hagshult är idag den enda återstående flygbasen i den sydligaste delen av landet, och därmed viktig som en del i systemet av flottiljflygplatser och flygbaser.

Höga objekt i flygplatsens omgivning kan innebära begränsningar av verksamheten på flygplatsen eftersom de kan utgöra flygsäkerhetsrisker vid placering inom de särskilt angivna området MSA-område. Inom MSA-området (Minimum Safe Altitude) riskerar tillkommande höga objekt över en viss höjd att innebära begränsningar på flygsäkerheten.

Luftfartsverket

Luftfartsverket har yttrat sig i ärendet.

Sökandens bemötande

Bolaget noterar att Försvarmakten endast framför skäl mot vindkraftparkens tillåtlighet. Tillåtligheten är dock inget som ska prövas i detta ärende. Tillåtligheten är redan prövad och bolaget har ett lagakraftvunnet tillstånd med Försvarmaktens samtycke. Det

som ska prövas i detta ärende är om bolaget har framfört giltigt skäl för att erhålla förlängd igångsättningstid eller inte. Giltigt skäl för att medge förlängd igångsättningstid föreligger då bolaget redovisat ett antal skäl som utifrån förarbetena till den aktuella lagstiftningen ska anses godtagbara för att medges förlängning. Denna uppfattning delas för övrigt av samtliga de övriga remissinstanser som har yttrat sig i sakfrågan.

Att tillståndets giltighet inte ska prövas på nytt i samband med en prövning av huruvida godtagbara skäl för förlängd igångsättningstid föreligger har fastslagits av Mark- och miljööverdomstolen i mål MÖD 2019:26. Samma sak fastslås också av Högsta domstolen i mål NJA 2004 s. 885.

Försvarsmakten har inte yttrat sig om de skäl som bolaget anfört till stöd för sin ansökan om förlängd igångsättningstid. Bolaget vill påpeka förutsebarhetsprincipens vikt i en fråga som denna. Det är inte möjligt för ett bolag att bedriva verksamhet som kräver tilltro till myndigheter och att myndigheter plötsligt kan ändra ståndpunkt, efter att ha lämnat ett positivt yttrande i samband med tillåtlighetens prövning utan att det påverkar rättssäkerheten på ett oacceptabelt sätt. Särskilt inte när myndighetens nya ståndpunkt lyfts inom ramen för en prövning av en helt annan fråga, nämligen frågan om förlängd igångsättningstid.

Sammantaget, och mot bakgrund av den praxis som återgivits ovan, är bolaget av uppfattningen att Försvarsmaktens yttrande inte ska tillmätas någon vikt vid prövningen av huruvida godtagbara skäl för förlängd igångsättningstid föreligger.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Enligt 24 kap. 2 § miljöbalken förfaller tillståndet om inte tillståndshavaren iakttar de bestämmelser som har meddelats i tillståndsdomen eller tillståndsbeslutet i fråga om tid inom vilken arbetena ska vara utförda eller den tid inom vilken igångsättning ska ha skett. Tillståndsmyndigheten kan förlänga igångsättningstiden i ett tillståndsbeslut om tillståndshavaren har haft giltigt skäl för dröjsmål eller att synnerliga olägenheter skulle uppstå om tillståndet förfaller. Tillståndsmyndigheten kan förlänga tiden med högst tio år.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att de skäl som BayWa r.e. Vaggeryd Vindkraft AB har uppgett som skäl för dröjsmålet kan anses utgöra giltiga skäl enligt 24 kap. 2 § miljöbalken. Ansökan om förlängning lämnades in innan den föreskrivna tiden hade gått ut

och arbetet med elanslutningen har påbörjats i tid. Vid bedömning av om förlängning ska ges måste emellertid även motstående intressen beaktas (se prop. 1997/98:45, del 2, s. 254 och regeringens beslut den 28 september 2023, KN2020/00915).

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att regeringen, i ovan hänvisade beslut, lyfte fram propositionen Totalförsvaret 2021-2025 (prop. 2020/21:30) och att det av propositionen framgår att det militära försvaret fortsatt behöver stärkas och den operativa förmågan öka på grund av det försämrade säkerhetspolitiska läget. I propositionen konstateras även att Försvarsmakten behöver öva mer och förstärkas genom att regementen eller flottiljer återinrättas. I det aktuella ärendet beslutade regeringen att igångsättningstiden för den aktuella verksamheten inte kunde förlängas med hänsyn till risken för att en ytterligare utbyggnad av vindkraft kraftigt kan motverka totalförsvarets möjlighet till lågflygning i det aktuella området.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar vidare att Hagshult flygbas utgör en av de kvarvarande flottiljer och övningsflygplats för militär verksamhet. Flygplatsen utgör riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Mot bakgrund av att Försvarsmakten motsatt sig förlängning av igångsättningstiden med hänvisning till möjligheten att kunna flyga in visuellt, och med beaktande av att vindkraftverken kan motverka möjlighet till detta bedömer Miljöprövningsdelegationen att förlängningen av tid för igångsättning inte kan medges. Bolagets ansökan ska därför avslås.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Växjö, se överklagandehänvisning nedan.

Beslutande i ärendet

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av Linnea Hjorter, ordförande, och Karl-Martin Axelsson, miljösakkunnig. Länsstyrelsens föredragande har varit miljöskyddshandläggare Lamija Salagic.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Länsstyrelsen i Jönköpings län
Kommunstyrelsen i Vaggeryds kommun
Miljö- och byggnämnden i Vaggeryds kommun
Försvarmakten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Trafikverket
Luftfartsverket
Naturvårdsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Klimat- och näringslivsdepartementet
Vindbrukskollen
Aktförvararen
Sven och Elisabeth Hage Andersson
Andreas Brännström

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Miljöprövningsdelegationens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Miljöprövningsdelegationen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Östergötland antingen via e-post; ostergotland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, ostergotland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 50 00. Ange diarienummer 20348-2024.